

PATVIRTINTA
Bendrojo pagalbos centro viršininko
2022 m. balandžio 19 d.
įsakymu Nr. 41V-30

BENDROJO PAGALBOS CENTRO DOVANŲ POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendrojo pagalbos centro dovanų politikos (toliau – Dovanų politika) tikslas – užtikrinti Bendrojo pagalbos centro (toliau – BPC) veiklos skaidrumą ir korupcijos prevenciją, įtvirtinant priimamų sprendimų nešališkumą, viešųjų ir privačių interesų derinimą.

2. BPC taikoma nulinė dovanų politika, kuri reiškia, kad BPC darbuotojai, atlikdami jiems pavestas funkcijas, neturi teisės nei tiesiogiai, nei netiesiogiai priimti, teikti dovanų, išskyrus Dovanų politikoje ir kituose teisės aktuose nustatytas išimtis, ir visos darbuotojų gautos dovanos yra įvertinamos ir registruojamos neatsižvelgiant į jų vertę.

3. Dovanų politika siekiama, kad norint atsidėkoti už gerai atliktą BPC darbuotojų darbą ar suteiktą pagalbą, tai būtų daroma ne teikiant dovanas, bet padėkojant žodžiu ar dėkingumą išreiškiant raštu.

4. Dovanų politika BPC įgyvendina procedūras, kuriomis siekiama užkirsti kelią dovanų, paramos ir panašios naudos pasiūlymui, teikimui ar priėmimui BPC, jei toks jų pasiūlymas, teikimas arba priėmimas galėtų būti pagrįstai vertinamas kaip korupcija.

5. Dovanų politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Rekomendacinėmis gairėmis dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų, patvirtintomis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. KS-40 „Dėl Rekomendacinių gairių dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų patvirtinimo“, Rekomendacija dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo, patvirtinta Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. lapkričio 13 d. sprendimu Nr. KS-291 „Dėl Rekomendacijos dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo“, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dovanų politika, patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2021 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 1V-213 „Dėl dovanų politikos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje įgyvendinimo“, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2021 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-494 „Dėl dovanų politikos valstybinėje priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje įgyvendinimo“, ir kitais teisės aktais.

6. Dovanų politikos nuostatos taikomos visiems BPC darbuotojams.

7. Dovanų politikos nuostatos taikomos ir asmenims, kuriuos su darbu BPC sieja sutartiniai santykiai (mokymosi, stažuotės, praktikos ir pan.).

8. Dovanų politikoje vartojamos šios pagrindinės sąvokos:

8.1. **Darbuotojas** – BPC dirbantis valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.

8.2. **Diplomatinis (tarptautinis) protokolas** – tarptautinės mandagumo taisyklės, būdingos konkrečiai valstybei, susijusios su toje valstybėje organizuojamų oficialių renginių (susitikimų, kvietimų darbo pietų, neatlygintinių kvietimų į kultūrinius, ekonominius ir kitokio pobūdžio renginius, kurių paskirtis atitinka oficialius tarnybinius tikslus), valstybinių iškilnių, kuriuose dalyvauja aukščiausios valstybės ir vyriausybės asmenys, ceremonialu ir kurių valstybė ir jos atstovai laikosi, norėdami parodyti deramą pagarbą kitai valstybei ir jos atstovams, kartu išlaikydami savo valstybės prestižą bei nacionalinį orumą.

8.3. **Dovana** – bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė, kurią galima įvertinti pinigais (materialūs daiktai, paslaugos, kelionės, mokymai, narystė klubuose, išskirtinės nuolaidos, dovanų čekiai, pakvietimas į renginį (konferenciją, stažuotę, seminarą, pramoginį renginį), apmokėjimas už maitinimą, apgyvendinimą, transportą ir pan.) ir kai tokia dovana tiesiogiai susijusi su darbuotojo atliekamomis funkcijomis ar BPC vykdoma veikla. Dovana nelaikomi mažos vertės daiktai, turintys informacinę paskirtį (brošiūros, bukletai, katalogai, rašikliai), ir apdovanojimai, paskatinimai, nustatyti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute ar kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose BPC darbuotojų skatinimo tvarką.

8.4. **Neteisėtas atlygis** – į BPC įstaigą atnešti, atsiųsti (paštu, per kurjerį, elektroniniu ar kitais būdais) ar kitu būdu palikti pinigai, taip pat daiktai ar turtinė teisė, kurie nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika, ir atitinkantys Dovanų politikos 8.3 papunktyje apibrėžtą „dovanos“ sąvoką.

8.5. **Tradicija** (lot. *traditio* – perdavimas, pasakojimas) – valstybiniu, nacionaliniu mastu per ilgą laiką istoriškai susiklostančių ir žmonių įvairiose bendrijose (visuomenėje, socialinėse grupėse) įsitvirtinančių kultūros formų, turinčių simbolinę prasmę ar ypatingą reikšmę (papročių, apeigų, vaizdinių, idėjų, simbolių, socialinių normų ir vertybių, religinių tikėjimų, mąstysenos, elgsenos ir kt.), išsaugojimas ir perdavimas iš kartos į kartą.

9. Kitos Dovanų politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Įstatyme ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS DOVANŲ PRIĖMIMO APRIBOJIMAI

10. Darbuotojams draudžiama priimti bet kokios vertės dovanas arba jas teikti, jeigu tai gali sukelti interesų konfliktą arba jo regimybę tretiesiems asmenims, taip pat moralinį ar kitokio pobūdžio įsipareigojimą, galintį turėti įtakos sprendimų priėmimui, deryboms, viešiesiems pirkimams, sandorių sudarymui ar kitaip paveikti darbe priimamus sprendimus ar sukelti abejonių dėl šių sprendimų objektyvumo ir nešališkumo.

11. Darbuotojai jokiais atvejais negali reikalauti ar prašyti dovanos, taip pat savo elgesiu ar veiksmais parodyti, kad tikisi gauti ar priimtų dovaną, bet koku būdu susijusią su darbuotojo pareigų vykdymu, einamomis pareigomis ar suteiktais įgaliojimais. Pagal šią Dovanų politiką nepriimtinomis laikomos ir mažareikšmės dovanos (saldainiai, kava, gėlės ir pan.), kurios buvo gautos iš trečiųjų asmenų kaip padėka ar atlygis už teisėtą ir tinkamą BPC darbuotojo darbo pareigų vykdymą.

12. Darbuotojas, kiekvienu atveju prieš priimdamas dovaną, turėtų atkreipti dėmesį ir įvertinti konkrečią situaciją, visas su ja susijusias aplinkybes ir galimas rizikas (Dovanų politikos 1 priedas).

13. Darbuotojas, įvertinęs visas dovanos gavimo aplinkybes ir galimas rizikas, nesant aplinkybių, nurodytų Dovanų politikos 10-12 punktuose, gali gauti dovaną (pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas), kuri įprastai yra susijusi su jo darbo pareigomis, taip pat reprezentacijai skirtą dovaną (valstybės, įmonės ar kitokia simbolika, knygu, kalendorių, informacinių leidinių ir pan.).

14. Jeigu Dovanų politikos 13 punkte nurodytos dovanos vertė viršija 150 eurų, ši dovana yra laikoma valstybės nuosavybe. Tokia dovana perduodama, apskaitoma ir saugoma BPC viršininko nustatyta tvarka.

15. Kilus abejonių, ar dovana tinkama priimti, darbuotojas turi kreiptis patarimo į savo tiesioginį vadovą ar BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrių.

16. Atvejai, kada reikia gauti išankstinį tiesioginio vadovo ir BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyriaus viršininko sutikimą su sprendimu dovaną priimti, yra nurodyti Dovanų politikos 2 priede.

17. Išimtiniais atvejais, kai nėra galimybių iš anksto suderinti ir (ar) pasikonsultuoti dėl dovanos priimtumo, darbuotojas turi tokios dovanos atsisakyti. Tais atvejais, kai nėra galimybės atsisakyti (pvz., dovana gauta paštu), apie tokią dovaną privaloma pranešti BPC Parengties ir kokybės skyriui.

18. Jeigu darbuotojui norima įteikti neteisėtą atlygį, turi būti atsisakoma jį priimti. Apie tokius atvejus BPC viršininko nustatyta tvarka privaloma informuoti BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrių.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrius teikia konsultacijas darbuotojams Dovanų politikos taikymo klausimais. Prireikus, BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrius konsultuojasi su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Vidaus tyrimo skyriumi, rengia vidaus teisės aktus, kuriais įgyvendinamos Dovanų politikos nuostatos.

20. Dovanų politika yra skelbiama BPC interneto svetainėje ir Veiklos valdymo modulyje, siekiant išvengti dviprasmiškų situacijų ir tikintis, kad visi asmenys vadovausis Dovanų politikos nuostatomis.

DOVANŲ PRIIMTINUMO VERTINIMO KRITERIJAI

Darbuotojas, prieš apsisprendamas priimti dovaną, privalo:

1. Ivertinti galimas rizikas, atsižvelgdamas į šiuos kriterijus:
 - 1.1. dovanos gavimo aplinkybes: priežastį, vietą, laiką, būdą, dovanos pobūdį;
 - 1.2. dovanos vertę, ypač jei ji akivaizdžiai didesnė nei įprastos reprezentacinės dovanos;
 - 1.3. dovanojimo dažnumą ir periodiškumą (net ir smulkios, simbolinės dovanos, tačiau dažnai teikiamos (siūlomos), turėtų kelti susirūpinimą);
 - 1.4. dovaną teikiančio asmens ketinimus.
 2. Objektyviai, sąžiningai ir savikritiškai atsakyti sau į klausimus:
 - 2.1. Ar dovana teikiama vykstant viešiesiems pirkimams, deryboms su atitinkamu tiekėju (partneriu) ar po sutarties sudarymo, pirkimų laimėjimo?
 - 2.2. Ar dovana teikiama atliekant tarnybines funkcijas: patikrinimą, tyrimą, rengiantis priimti administracinį sprendimą ar kitais panašiais atvejais?
 - 2.3. Ar dovana siūloma tik jums asmeniškai ar ir kitiems įstaigos darbuotojams (pvz., tam tikros tiekėjo siūlomos nuolaidos)? Ar pakvietimą į renginį gavote tik jūs asmeniškai ar ir kiti įstaigos darbuotojai?
 - 2.4. Ar jūs dalyvausite renginyje tomis pačiomis sąlygomis kaip ir kiti dalyviai?
 - 2.5. Ar renginys yra viešas? Ar bet kuris norintis gali į jį užsiregistruoti ir jame dalyvauti?
 - 2.6. Ar gauta dovana gali paveikti jūsų nešališkumą? Ar, priėmęs dovaną, galėsite jaustis laisvas nuo bet kokių galimų įsipareigojimų dovanotojui?
 - 2.7. Ar dovanos priėmimo atveju tretiesiems asmenims nekils abejonių dėl dovanos gavėjo nepriklausomumo priimant sprendimus?
 - 2.8. Ar esate pasirengęs pranešti apie gautą dovaną ir jos šaltinį?
 - 2.9. Ar apie gautą dovaną galima atvirai papasakoti kolegoms ir vadovui?
 - 2.10. Ar būtų priimtina, jeigu taip elgtųsi kolegos ir vadovas?
 - 2.11. Ar tai galėtų pakenkti įstaigos reputacijai?
-

DOVANŲ PRIIMTINUMO GAIRĖS

(Pateikiamų galimų situacijų sąrašas nėra baigtinis. Priimtinumą turi būti sprendžiamas kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinus visas aplinkybes ir galimas rizikas)

1. Gali būti priimtinos dovanos (kilus klausimų dėl priimtimumo, rekomenduojama kreiptis į tiesioginį vadovą ar BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyrių):

1.1. simbolinės dovanos, gautos iš kolegų asmeninių ar valstybinių švenčių proga (pvz., gėlės, atvirukai ar pan.);

1.2. dovanos, gaunamos (teikiamos) pagal tarptautinį protokolą ir (ar) tradicijas;

1.3. simbolinės reprezentacinės dovanos (pvz., rašikliai, kalendoriai su įmonės, įstaigos arba organizacijos ženklu, knygos ir pan.);

1.4. įprastinis vaišingumas dalykinių susitikimų, derybų metu (pvz., mineralinis vanduo, kava, arbata, saldumynai ir pan.);

1.5. seminarai, konferencijos, kvalifikacijos kėlimo kursai, į kuriuos siunčia ar visas dalyvavimo išlaidas apmoka darbdavys.

2. Atidžiai apsvaistoma galimybė atsisakyti dovanos (reikalingas tiesioginio vadovo ir BPC Parengties ir kokybės kontrolės skyriaus viršininko sutikimas):

2.1. brangios dovanos¹ iš kolegų, trečiųjų asmenų asmeninių ar valstybinių švenčių proga (išskyrus atvejus, nustatytus vidaus teisės aktuose);

2.2. renginių (seminarų, konferencijų ir pan.), kai dalyvavimo juose išlaidas, visas ar iš dalies, apmoka ne darbdavys.

3. Nepriimtinos dovanos (venkite tokių situacijų):

3.1. dovanų čekiai ar kuponai;

3.2. nuolaidų kortelės;

3.3. alkoholiniai gėrimai;

3.4. dovana, kuria siekiama daryti įtaką deryboms ir (ar) sprendimo priėmimui, viešiesiems pirkimams ir (ar) atsidėkoti už palankų sprendimą arba kuri kitaip gali sukelti interesų konfliktą;

3.5. vertybiniai popieriai kaip dovana;

3.6. išskirtinis vaišingumas dalykinių susitikimų, derybų metu ar atliekant su darbu susijusius veiksmus kitoje įstaigoje (patikros metu) (pvz., pietūs, vakarienė restorane ir pan.);

3.7. pakvietimai į sporto, muzikos ar kitus pramoginio turinio renginius.

¹ Brangiomis laikytinos dovanos, kurios neatitinka įprastinių, nusistovėjusių santykių su kolegomis, verslo santykių, tarptautinio protokolo reikalavimų, įprastinio vaišingumo.